

Informasjon om Samfunnsbedriftenes posisjonsnotat for ny, framtidig regulering av produsentansvar

Innhold:

1. Bakgrunnen for posisjonsnotatet og om arbeid med produsentansvar i Samfunnsbedriftene

- a. Etablering av forhandlingsutvalg – forankring med mer
- b. Forhandlinger 2019 og 2020
- c. Erfaringer fra forhandlinger 2020

2. Bakgrunnen for utvidet produsentansvar

- a. EUs regulering av produsentansvar
- b. EUs regulering av separat innsamling av ulike avfallstyper
- c. Annen EU-regulering
- d. Norsk regulering

Vedlegg 1

Samfunnsbedriftenes krav til framtidens produsentansvar

Vedlegg 2

Rapport fra professor dr. juris Erling Hjelmeng fra Institutt for privatrett (UiO) om «*Kostnadsfordeling og produsentansvar – forholdet til statsstøtteregelverket og selvkostprinsippet*».

NB! Rapporten har også direkte relevans for pågående høringer (frist 28/4-21) om Avfallsforskriftens kapitler 6, 7 og 10a.

Vedlegg 3

Rapport fra Erland Eggen i Energidata om «*Kommunenes kostnader for avfall under produsentansvar*»

Med hilsen

Samfunnsbedriftene Avfall og ressurs

Svein Kamfjord
direktør

1. Bakgrunnen for posisjonsnotatet og om arbeid med produsentansvar i Samfunnsbedriftene

Bakgrunnen for arbeidet med utvikling av et posisjonsnotat for produsentansvar, er oppdragsbrev fra KLD til Miljødirektoratet av 12.11.2020.

Departementet har gitt direktoratet følgende oppdrag:

«Direktoratet skal gjennomgå dagens etablerte produsentansvar opp mot eksisterende målsettinger, og gjøre en samlet vurdering av behov for endringer og videreutvikling av ordningene. Dagens ordninger skal også vurderes opp mot krav til produsentansvarsordninger som stilles i EUs rammedirektiv om avfall, herunder minimumskravene i det reviderte rammedirektivet om avfall. Frist for første deloppdrag settes til 1. mars 2021.

I andre del av oppdraget bes direktoratet komme med anbefalinger til generelle endringer av utvidet produsentansvar basert på funnene i første del. Klima- og miljødepartementet vil konkretisere det andre deloppdraget og sette en frist på bakgrunn av analysen i første deloppdrag.

På bakgrunn av forslag i andre deloppdrag vil direktoratet få et tredje deloppdrag om å utarbeide og konsekvensutrede konkrete forslag til forskriftsendringer.»

Samfunnsbedriftenes forhandlingsutvalg for produsentansvar har gjennom forhandlinger med returselskaper og diskusjoner med myndigheter, sett vesentlige mangler ved dagens ordninger. Arbeidet med å utvikle et posisjonsnotat for Samfunnsbedriftene - om framtidens produsentansvar – ble derfor initiert med denne gruppen av medlemmer.

Notatet vil brukes som base for videre arbeid overfor Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet, men også overfor andre myndigheter og media i arbeidet med å fremme våre synspunkter.

Samtidig igangsatt arbeid hos myndighetene knyttet til produsentansvar

I tillegg til endring av produsentansvar, har regjeringen satt i gang høring av rammebetingelser som har virkning for produsentansvaret, med frist 28. april d.å.:

- 1) Endring av avfallsforskriftens kap. 6 og 7 om emballasje og emballasjeavfall
- 2) Nytt kap 10 om utsortering av mat-, hage-, og plastavfall

Vi ser i høringene at iverksettelse skal skje fra 01.01.23.

Delen av et nytt kapittel 10a om krav til utsortering av mat, ville være hensiktsmessig i denne omgang, men det er svært uheldig at Miljødirektoratet nå har ute på høring

endringer i ordninger som vi mener må endres betydelig, slik vi nå vil vise med dette posisjonsnotatet overfor myndighetene i deres pågående arbeid om utredning av dette. Framtidens ordninger, skal også ha virkning fra 01.01.23.

Vår anbefaling knyttet til høringene, vil derfor være at disse primært sendes tilbake for omarbeidelse, slik at delene som vil berøre framtidens produsentansvarsordninger tas ut, og at vi ber om at de kommer tilbake med høring om utsortering av mat.

a) Etablering av forhandlingsutvalg – forankring med mer

Medio 2019 tok Samfunnsbedriftene Avfall og ressurs (daværende KS Bedrift Avfall) over ansvaret for forhandlinger av avtaler knyttet til produsentansvar på vegne av kommuner og IKS. Overføringen av ansvar for de overordnede forhandlingene ble gjort i samarbeid med styret i Avfall Norge, som fram til da hadde ansvaret på vegne av den kommunale sfæren.

Etter overføringen av forhandlingsansvaret innhentet Samfunnsbedriftene Avfall og ressurs ila sensommeren 2019 et mandat fra medlemmene om å forhandle på deres vegne. Flere kommuner som ikke er medlem i organisasjonen, ba også om tilsvarende på deres vegne.

Bransjestyret i Samfunnsbedriftene Avfall og ressurs har nå det overordnede ansvaret for forhandlingene. For å håndtere oppgaven, nedsatte bransjestyret en egen forhandlingsgruppe bestående av administrasjonen og medlemmer med særlig kompetanse om produsentansvarsordninger.

Selve forhandlingsmøtene med de ulike returselskapene føres av forhandlingsleder i Samfunnsbedriftene, i samarbeid med de øvrige medlemmene av forhandlingsutvalget. Etter slike forhandlinger velger det enkelte medlem selv om de ønsker å inngå avtale med det respektive returselskapet.

I forhandlingene med returselskaper i 2019 og 2020, ble Samfunnsbedriftene og forhandlingsutvalget oppmerksom på store feil og mangler ved både organisering og finansiering av ordningene. Samfunnsbedriftene tok da nye initiativ overfor miljømyndighetene for å påvirke til endring i dagens produsentansvarsordninger, med krav om behov for tydeliggjøring av roller og ansvar. Hensikten er at ordningene skal bli rettferdige og effektive virkemidler i utviklingen mot en sirkulær økonomi.

Da Miljødirektoratet fikk i oppdrag av Klima- og miljødepartementet, om å foreslå hvordan fremtidens produsentansvar må se ut, så inviterte Samfunnsbedriftene medlemmene av sitt forhandlingsutvalg for produsentansvar til videre samarbeid om dette også.

Målet med posisjonsnotatet er å samle, og å utvikle innspill vi har gitt over tid for nødvendig utvikling av produsentansvarsordningene videre, og å spre dette budskapet bredt hos myndigheter og beslutningstakere på alle nivå i Norge.

b) Forhandlinger 2019 og 2020

Forhandlingsutvalget har i løpet av 2019 og 2020 forhandlet om avtaler knyttet til emballasjeplast (både Grønt Punkt Norge/Plastretur og Norsirk), emballasje- og drikkekartong (Grønt Punkt Norge), EPS med Norsirk, samt glass- og metallemballasje (Sirkel og Norsk Metallgjenvinning).

c) Erfaringer fra forhandlinger 2020

Erfaringene fra ulike forhandlinger om nevnte avtaler i slutten av 2019 og utover i 2020, har noen felles trekk.

1) Forhandlingsutvalget opplever at særlig Grønt Punkt Norge-sfæren (GPN) ikke er vant til å forhandle. Et konkret eksempel på dette er at Plastretur på forhånd har besluttet i sitt styre hvor mye de ville betale for jobben som gjøres av kommuner og interkommunale selskaper.

2) Det er mangel på tydelighet om hvordan et produsentansvar skal fungere. Returselskapene tilknyttet GPN spesielt, respekterer dermed ikke de kostnadselementene som ligger i dagens forskrift om produsentansvar, og de utfordrer hva det «å dekke kostnader» betyr. De har ingen forståelse for at kommuner er underlagt et selvkostregelverk, der tjenesten som utføres ikke skal koste hverken mer eller mindre enn de faktiske kostnadene. Finansieringen skal ikke baseres på produsentenes vilje til å betale. Det skal baseres på den samlede kostnaden fra avfallet kastes i en husholdning, til ferdig materialgjenvunnet materiale. Det er den samlede kostnaden for hele prosessen som bestemmer hvor mye hvert enkelt medlem av et returselskap skal betale inn for håndtering av det de setter ut i markedet.

3) Innenfor flere av ordningene, og på plastemballasje spesielt, har myndighetene i liten grad oversikt over hvor store mengder materialer det finnes i markedet. Her har man kun tall fra produsentene selv å stole på. Et unntak er på EE-avfall, der man har innført et produktregister. Myndighetene har også i svært liten grad fulgt opp og sjekket om de som selger varer i det norske markedet faktisk har medlemskap i et returselskap, slik de er pålagt å være.

4) Vi opplevde også at myndighetene støttet returselskapet i at de ikke hadde ansvar for alt innsamlet avfall. Regelverket sier bare at de har ansvar for «en rimelig mengde» for å nå myndighetenes konkrete mål om 30% materialgjenvinning (på plastemballasje), og at de tillot Grønt Punkt Norge å si opp avtaler sommeren 2020 på bakgrunn av at de overoppfylte dette kravet. Det er behov for en sammenheng mellom det som faktisk samles inn og det kravet produsentene/returselskapene har i relasjon til dette.

5) Det er en utfordring at like typer avfall som er underlagt en ordning skal holdes atskilt (jf. Forurensningsloven og delet mellom næringsavfall og husholdningsavfall). Dette er et særnorsk fenomen, og returselskap har i siste forhandlinger krevd at næringsavfall skal trekkes som forurensning i husholdningsavfallet, selv om det er samme type avfall. Det vil si at kommuner og interkommunale selskap får trekk for næringsavfall som også er underlagt et produsentansvar.

6) Vi opplevde at flytende grenser for ansvar også muliggjør å trekke i betalingen til kommuner/IKS på bakgrunn av *kvalitet*. Hvor skal grensen gå for hvor god kvalitet en kommune kan/skal sende fra seg?

7) Sommeren 2020 fikk vi også gjennomført et prosjekt hvor Lund&Co og BDO fikk i oppdrag å undersøke om praksis med underbetaling av tjenesten for våre medlemmer ville være et brudd med selvkost og utgjøre ulovlig offentlig støtte til returselskapene/produsentene. Konklusjonen deres var at med manglende tydelighet om både kostnadsfordeling/finansiering av ordningen, og tydelige organisatoriske rammer for ansvar, så kunne de heller ikke konkludere om brudd med selvkost og ei heller om det var å anse som ulovlig, offentlig støtte. Skulle man derimot ha fulgt både regelverket for selvkost og intensjonen med produsentansvar gjennomgående i regelverket, så ville konklusjonene ha vært annerledes.

8) Vi ga deretter professor dr.juris Erling Hjelmeng ved UiO et oppdrag i mars 2021. Han utarbeidet en rapport (vedlagt), som ser på forholdet til selvkostprinsippet og statsstøttereglene. Rapporten drøfter kostnadsfordelingen mellom kommune og produsenter der elementer i husholdningsstrømmen er underlagt produsentansvar, og kommunen pådrar seg kostnader ved utsortering og håndtering av dette avfallet. Spørsmålet vurderes etter gjeldende rett i lys av avfallsforskriften kap. 7 om produsentansvar for emballasje, EØS-avtalens regler om offentlig støtte og selvkostprinsippet, jf. forurensningsloven § 34.

Drøftelsen viser at det etter avfallsforskriften kap. 7 må skilles mellom det operasjonelle/organisatoriske og det økonomiske ansvaret. Selv om det operasjonelle ansvaret, herunder returselskapets plikter, kunne vært tydeligere regulert er det ikke tvil om at produsent bærer et helhetlig økonomisk ansvar for kostnader, som da også vil omfatte kostnader ved utsortering. Dette er også i tråd med det grunnleggende forurenseren betaler-prinsippet, som er et grunnleggende prinsipp bak produsentansvaret.

Dette har som konsekvens at dersom kommunen dekker kostnader forbundet med produsentansvarsavfall over avfallsgebyret, vil produsentsiden motta en økonomisk fordel iht. EØS-avtalen art. 61 om offentlig støtte. Begrunnelsen er at produsentsiden da unngår en kostnad som ville ha påløpt under "normale markedsvilkår", og at denne i stedet dekkes av offentlige midler. De øvrige vilkårene i denne bestemmelsen vil også være oppfylt, slik at et fritak fra å dekke disse kostnadene vil utgjøre ulovlig statsstøtte. Dette utløser et tilbakeføringskrav, dvs. at produsentsiden vil måtte etterbetale det som skulle ha vært dekket.

Det økonomiske ansvaret pålagt produsentsiden har også betydning for hvilke kostnader som lovlig kan dekkes over avfallsgebyret iht. selvkostprinsippet.

Selvkostprinsippet krever nettopp at kostnader som påhviler næringsdrivende, ikke kan dekkes over avfallsgebyret.

Videre vurderes kort hvordan norske løsninger for produsentansvar forholder seg til EUs reviderte rammedirektiv for avfall (direktiv 2018/851). Her stilles det minstekrav til produsentsidens kostnadsdekning. Konklusjonen her er at norsk retts regulering ikke er i samsvar med direktivkravene.

Dette har bl.a. betydning for det foreslåtte kap. 10a i avfallsforskriften, om utsortering av bioavfall og plastavfall. Forslaget synes å forutsette at kostnader forbundet med utsortering vil kunne dekkes av avfallsgebyret. En slik løsning vil være i strid med direktivet, som fastsetter minimumskrav til hva som skal dekkes av produsentsiden når produsentansvar er innført. For plast som omfattes av reglene om emballasje (emballasjeplast) vil det også være i strid med reglene om offentlig støtte og selvkostprinsippet, jf. avfallsforskriften § 7-5.

2. Bakgrunnen for utvidet produsentansvar

Ideen om utvidet produsentansvar (Extended Producer Responsibility) ble utviklet ved Lunds universitet på slutten av 1980 tallet¹. I Norge er produsentansvar tidlig omtalt i eksempelvis NOU df/1990, i Stortingsmelding 44/1991 og i NOU 2002:19.

Hensikten med produsentansvaret er å gi produsenter ansvar utover det å bare produsere en vare for deretter å sende og selge den ut i markedet. Med produsentansvaret får disse også tildelt ansvar for å ta tilbake og sørge for behandling av varen som avfall. Gjennom et slikt ansvar, er teorien at samfunnet kan oppnå:

- Ansvar og kostnaden for håndtering av avfallet blir produsentenes ansvar
- Produsentene av en vare tar da hensyn til hele livsløpet til et produkt ved design og produksjon.
- Redusere kostnaden for avfallsbesitter i kastøyeblikket, noe som vil kunne redusere risikoen for at produktet blir kassert på en dårlig miljømessig måte.
- Bidra til avfallsforebygging gjennom å gi produsentene incentiver til å skape produkter med lengre levetid.
- Stimulere til utvikling av nye teknologier for demontering/separasjon av produkter i avfallsfasen.
- Gi stordriftsfordeler til innsamling og behandling av produktene. Dette kan gi lavere kostnader og høyere utnyttelse av ressursene i produktene.

Produsentansvaret er tatt i bruk i Europa gjennom EU-lovgivning og i nasjonale

¹ Evolvment of EPR in the last 25 years and in the next 25 years Thomas Lindhqvist IIIIEE, Lund University, Sweden, foredrag ISWA beacon juni 2015.

regelverk. Det er utviklet en rekke ulike modeller for gjennomføring av produsentansvar.

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) har videreutviklet teori for produsentansvar, og har utarbeidet anbefalinger for bruk av produsentansvar for sine medlemsland. I 2014 utga OECD en rapport om bruk av produsentansvar².

Rapporten setter opp fire hovedretninger for bruk av produsentansvar:

- Product take-back requirements. Take-back policies require the producer or retailer to collect the product at the post-consumer stage. This objective can be achieved through recycling and collection targets of the product or materials and through incentives for consumers to bring the used product back to the selling point.
- Economic and market-based instruments. These include measures such as deposit-refund schemes, Advanced Disposal Fees (ADF), material taxes, and upstream combination tax/subsidy (UCTS) that incentivize the producer to comply with EPR.
- Regulations and performance standards such as minimum recycled content. Standards can be mandatory or applied by industries themselves through voluntary programmes.
- Accompanying information-based instruments. These policies aim to indirectly support EPR-programmes by raising public awareness. Measures can include imposing information requirements on producers such as reporting requirements, labelling of products and components, communicating to consumers about producer responsibility and waste separation, and informing recyclers about the materials used in products.

Rapporten gir ikke en fullstendig evaluering av ulike måter å bruke produsentansvaret på.

a) EUs regulering av produsentansvar

EU gjennomførte i 2014 en evaluering av produsentansvaret i Europa. På bakgrunn av evalueringen gir rapporten anbefaling om videre utvikling av produsentansvaret innen EU.

EU Kommisjonen har fulgt opp anbefalingene i forbindelse med revidering av Rammedirektivet for avfall fremlagt i desember 2015³ og i endelig vedtak i 2018⁴. EU Kommisjonen vil videreutvikle produsentansvaret i perioden 2020 – 2025 i sin handlingsplan for sirkulær økonomi, som ble presentert i mars 2020. Der pekes det

² OECD, Issue Paper, The State of Play on Extended Producer Responsibility (EPR): Opportunities and Challenges, June 2014

³ EU kommisjonen, Closing the loop - An EU action plan for the Circular Economy, 2nd December 2015

⁴ EU kommisjonen – Rammedirektiv for avfall 2018

på viktigheten av produsentenes ansvar i det de bestemmer inntil 80% av gjenvinnbarheten av et produkt når det designes og produseres. Deres innsats blir vesentlig i overgangen fra en lineær bruk-og-kast økonomi, til en sirkulær der materialene kan brukes igjen og igjen.

Rammedirektiv for avfall vedtatt 2018, utdyper EU sine krav til regulering av produsentansvar, der dette tas i bruk av medlemslandene. Blant annet reguleres berøringspunkter med kommunene, og det identifiseres at en klar ansvarsfordeling mellom kommune og produsentansvar er avgjørende for å få til et godt fungerende produsentansvar.

Hovedpunkter i rammedirektivet er:

- Etablere klare ansvarsforhold mellom aktørene som er berørt av et produsentansvar
- Der kommunenes infrastruktur benyttes, skal kostnadene dekkes av produsentene
- Differensiere gebyr basert på produktets levetid, muligheter for reparasjon og ombruk og muligheter for materialgjenvinning.
- Medlemsstatene skal sørge for at produsentene er informert om alle miljøkonsekvenser av produkter som settes på markedet og som er underlagt et produsentansvar
- Medlemsstatene skal sette opp regelmessig kommunikasjon mellom leddene i verdikjeden i et produsentansvar
- Medlemsstatene skal sette opp nødvendig kontrollorganer, herunder også et offentlig organ som følger opp der det er flere konkurrerende returselskaper

I forbindelse med direktivet for engangsplast, vedtatt i 2019, har produsentansvar for produkter omfattet av direktivet også fått ansvar for kostnader knyttet til opprydding av forsøpling og marin forsøpling.

Bestemmelsene i Rammedirektivet er nærmere utdypet i rapporten «Study to Support Preparation of the Commission's Guidance for Extended Producer Responsibility Schemes», Eunomia 27th April 2020⁵.

b) EUs regulering av separat innsamling av ulike avfallstyper

I revidert Rammedirektiv for avfall fra 2018, vedtok EU også krav til separat innsamling av matavfall, plast- og glasseballasje, papir og tekstiler. Det er noe ulike

⁵ https://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/DG%20Env%20EPR%20Guidance%20-%20Final%20Report_FOR%20PUBLICATION.pdf

tidspunkt for innføring av kravet. EU kommisjonen har publisert rapporten Guidance for separate collection of municipal waste i april 2020⁶.

c) Annen EU-regulering

I det nevnte Rammedirektivet er det også gitt nye bestemmelser om målepunkt for materialgjenvinning. Målepunktet flyttes fra innsamlet mengde til levering inn i en materialgjenvinningsprosess. Målepunktet får betydning for hele verdikjeden for avfall under produsentansvar, herunder kommunenes innsamlingsdel. Implementering av ny rapportering i Norge er påbegynt.

d) Norsk regulering

Det fremgår av Granavolden-plattformen at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som utnytter ressursene bedre, og at det utarbeides en nasjonal strategi for sirkulær økonomi (ventet våren 2021). Klima- og miljødepartementet har det overordnede ansvaret for avfallspolitikken i Norge. Miljødirektoratet forvalter regelverk på avfallsområdet, og gir retningslinjer for hvordan det skal praktiseres. Statsforvalteren gir løyve etter flere av reglene om avfall i forurensningsloven, og fører tilsyn.

Kommunene er ansvarlige for å sørge for at husholdningsavfall blir samlet inn og håndtert. Innbyggerne i kommunen betaler et avfallsgebyr for tjenesten. Selvkostprinsippet gjør at gebyret ikke skal overstige kostnadene til kommunene med å håndtere avfallet.

Slik produsentansvaret i innrettet i dag, hvor vederlaget produsenten betaler ikke speiler de reelle kostnadene, får ikke produsentene tilstrekkelige incentiver til å utvikle produkter med lengre levetid og gjenbrukbare komponenter i tråd med formålet om en sirkulær økonomi. Skal dette formålet ivaretas, må en sørge for at det finansielle ansvaret plasseres hos produsentene, som igjen kan integrere disse kostnadene i prisen på produktet.

Som det fremgår av NOU 2002:19 (s. 63) er selve «kjernen i utvidet produsentansvar ... en omfordeling av ansvar fra kommuner til produsenter». For å ivareta formålet bak produsentansvaret – å skape incentiver for produsenter til å lage mer miljøvennlige produkter – bør kostnadene forbundet med innsamling/mottak, håndtering og gjenvinning av produsentansvarsavfall bæres av produsentene.

Tanken bak produsentansvaret er å sikre at det er forbrukerne som betaler avfallskostnaden (ved kjøp av varen), ikke skattebetalerne (gjennom renovasjonsgebyret). Å legge kostnadene for håndtering av produsentansvarsavfall

6

https://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/15.1.%20EC_DGENV_Separate%20Collection_guidance_DEF.pdf

på produsent, heller enn innbyggerne gjennom avfallsgebyret, er i tråd med prinsippet om at «forurenseren skal betale», som også ligger til grunn for norsk miljøpolitikk.

Produsentansvaret ble tatt i bruk i Norge fra 1995. Produsentansvaret er innført for en rekke produkter/avfallstyper og på forskjellige måter.

Det er i dag innført følgende produsentansvarsordninger (i stadig endring):

Batterier: www.batteriretur.no (Batteriretur), Kasserte kjøretøy (bilvrak): www.autoretur.no (Autoretur), Bølgepapp (brunt papir): www.resy.no (Norsk Resy), Emballasjekartong: www.grontpunkt.no (Norsk Returkartong), Elektriske og elektroniske produkter (EE-produkter): 5 godkjente returselskap, Glassemballasje: www.sirkel.no (Sirkel Glass), Kuldemedier (kuldeanlegg, kjøleskap, frysedisker osv.) www.returgass.no (Stiftelsen Returgass), Metallemballasje: www.metallgjenvinning.no (Norsk Metallgjenvinning), Metall- og plastemballasje som har inneholdt farlig avfall: www.tomtogtort.no, PCB-holdige isolerglassvinduer: www.ruteretur.no og www.vindusretur.no, Plastemballasje: www.grontpunkt.no (Plastretur) og www.norsirk.no, Treemballasje www.grontpunktnorge.no.

Produsentansvaret ble innført enten via avtaler med produsenter, forskriftsfastsetting eller en kombinasjon av disse. Avtalene er i dag erstattet med forskrift.

I Avfallsforskriften er følgende kap. benyttet til produsentansvar:

Kapittel 1. Kasserte elektriske og elektroniske produkter

Kapittel 3. Kasserte batterier

Kapittel 4. Kasserte kjøretøy

Kapittel 5. Innsamling og gjenvinning av kasserte dekk

Kapittel 6. Retursystemer for emballasje til drikkevarer

Kapittel 7. Emballasjeavfall

Kapittel 14. Kasserte PCB-holdige isolerglassruter

Det er en utfordring både for bransjen, myndighetene og omverdenen når vi nå har fått nye krav til økt materialgjenvinning at ordningene er kompliserte, lite omforente og at ingen helt har oversikt over varianter og løsninger.

Samfunnsbedriftenes posisjonsnotat er en tydeliggjøring av hvilke krav vi vil stille til framtidens produsentansvar, og ble oversendt Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet 26. mars 2021.